

Regioner
Ekonomidirektörer Reg
Hälso- och sjukvårdsdirektörer Reg
Budgetchefer Reg
Finanschefer Reg
Redovisningschefer Reg
Regionekonomer

Statsbidraget för läkemedelsförmånerna 2020

Överenskommelsen mellan staten och SKR

Den 13 december 2019 godkände Sveriges Kommuner och Regioners styrelse en överenskommelse om statens bidrag till regionerna för läkemedelsförmånerna m.m. Överenskommelsen gäller för år 2020. Överenskommelsen redovisas i sin helhet på SKR:s webbplats.

För år 2020 erhåller regionerna 31 705 miljoner kronor brutto i bidrag för regionernas kostnader för läkemedelsförmånerna m.m. I beloppet ingår bidrag för läkemedelsförmånerna på 29 290 miljoner kronor. Utöver det ingår bidrag på 1 620 miljoner kronor för vissa läkemedel förskrivna enligt smittskyddslagen, vissa överföringar av läkemedel till slutenvården, vissa överföringar av förbrukningsartiklar, samt visst bidrag för dostjänsten. För läkemedel för behandling av hepatit C ingår i beloppet ett bidrag på 70 procent av den beräknade kostnaden för år 2020, vilket motsvarar 795 miljoner kronor.

Tabell 1. Statsbidragets fördelning

Miljoner kronor

	Överenskommet belopp
Läkemedelsförmånen	29 290
Övrigt	1 620
Hepatit C 2020	795
Summa (brutto)	31 705*
Minus statens del av återbäring	Prognos i december
Totalt (netto)	

*Varav preliminärt 10,3 miljoner kronor till SKR.

Vidare delar staten och regionerna på utfallet av den återbäring som gemensamt framtagna avtal inom ramen för TLV:s arbete resulterar i. Detta gäller för läkemedel som omfattas av denna överenskommelse, dvs. förmånläkemedel och vissa läkemedel förskrivna enligt smittskyddslagen. Under 2020 ska 60 procent av återbäringen tillfalla regionerna och 40 procent tillfalla staten. Utbetalningen av bidrag till respektive region kommer att justeras ner med motsvarande statens andel av besparingsbeloppet, se detaljer längre fram i detta EkonomiNytt.

Vinst- och förlustdelningsmodell

Kostnad

Överenskommelsen innehåller även en vinst- och förlustdelningsmodell som ska tillämpas om de faktiska kostnaderna avviker med mer än tre procent från de överenskomna bidragsbeloppen. Om regionernas totala kostnader för läkemedelsförmånen överstiger det överenskomna beloppet på 29 290 miljoner kronor med mer än 3 procent förbinder sig staten att finansiera 50 procent av avvikelserna över 3 procent. På motsvarande sätt ska en återbetalning ske till staten i de fall de faktiska kostnaderna skulle bli mer än 3 procent lägre än överenskommet belopp.

Om 70 procent av regionernas faktiska kostnader för läkemedel för behandling av hepatit C 2020 överstiger överenskommet belopp på 795 miljoner kronor med mer än 3 procent förbinder sig staten att även här finansiera 50 procent av avvikelserna över 3 procent. På motsvarande sätt ska en återbetalning ske till staten i de fall de faktiska kostnaderna skulle bli mer än 3 procent lägre än överenskommet belopp.

Utbetalningsordning

Bidraget fördelas mellan regionerna enligt den särskilda behovsmodell som tillämpats årligen sedan 2002. Behovsmodellen syftar till att fördela statsbidraget till regionerna efter behov och inte efter faktisk förbrukning.

Statsbidraget för läkemedelsförmånerna 2020 fördelat på region

Huvuddelen av bidraget, preliminärt 31 694,7 miljoner kronor betalas ut till regionerna. Bidraget för SOL-tjänsterna på 8,5 miljoner kronor utbetalas till SKR. På motsvarande sätt betalas € 170 500, vilket preliminärt antas motsvara 1,8 miljoner kronor, till SKR för regionernas del av kostnaden för Sveriges deltagande i ett långsiktigt internationellt samarbete om horisontspaning på nya läkemedel, International Horizon Scanning Initiative (IHSI). Beloppet kommer att justeras med aktuell växelkurs när Sveriges avgift betalas. Detta kommer att påverka beloppet som går direkt till regionerna. En justering av detta belopp kommer därför att göras i slutet av året.

I tabell 2 redovisas statsbidragets storlek 2020 fördelat på olika regioner.

Tabell 2. Statsbidragets storlek per region (brutto)

Kronor

Region	2020	2019	Region	2020	2019
Stockholm	7 015 572 998	6 559 262 179	Värmland	924 912 869	868 884 306
Uppsala	1 125 351 665	1 041 751 330	Örebro	946 253 635	885 830 796
Sörmland	957 554 310	895 382 593	Västmanland	881 957 936	826 723 124
Östergötland	1 432 693 173	1 342 753 196	Dalarna	930 582 855	875 563 956
Jönköping	1 110 954 565	1 046 408 857	Gävleborg	934 238 033	877 742 452
Kronoberg	608 684 609	570 840 245	Västernorrland	805 066 593	759 210 238
Kalmar	803 948 437	755 265 549	Jämtland	411 923 048	388 043 741
Blekinge	513 922 113	485 629 809	Västerbotten	834 039 762	777 667 048
Skåne	4 174 124 230	3 899 858 653	Norrbottn	831 047 505	783 489 668
Halland	1 035 588 720	964 937 589	Gotland	197 794 576	184 375 952
V:a Götaland	5 218 470 821	4 879 878 719			
Totalt	31 694 682 453	29 669 500 000			

Utbetalningen per månad sker med 1/12 av årets bidrag. Notera att utbetalningarna sker med 2 månaders eftersläpning, dvs beloppet för januari betalas ut i mars osv.

Behovsmodellen

Den behovsmodell för läkemedel som tillämpats sedan 2002 syftar till att fördela statsbidraget till regionerna efter behov och inte efter faktisk förbrukning. Som en del i behovsmodellen ingår också att, genom en solidarisk finansiering mellan regionerna, ta hänsyn till en mycket ojämn fördelning av patienter mellan regioner med en viss sjukdom som kräver kostsam läkemedelsbehandling.

Behovsmodellen baseras på förbrukningen av läkemedel i olika åldrar givet kön, men dessutom tas hänsyn till att behovet skiljer sig åt med hänsyn till socioekonomiska förhållanden som inkomst, boende, sysselsättning och civilstånd. Sammantaget rör det sig om 864 grupper/kombinationer per region:

- **Alder** 00–04, 05–14, 15–24, 25–44, 45–64, 65–74, 75–84 samt 85+
- **Kön** män samt kvinnor
- **Inkomst** 0, under median samt över median
- **Boende** småhus samt övrigt
- **Sysselsättning** sysselsatta samt ej sysselsatta (uppdelat på med och utan kontrolluppgift)
- **Civilstånd** barn + gifta vuxna, tidigare gifta, samt ogifta

Gruppens andel av befolkningen mäts i respektive region som ett treårsgenomsnitt och multipliceras med den genomsnittliga läkemedelskonsumtionen för respektive grupp. Skillnader i utfall förklaras i sin helhet av skillnader i befolkningsstruktur då samma ”prislappar” används för samtliga regioner. Varje region erhåller genom denna beräkning en modellkostnad. Denna modellkostnad justeras sedan så att genomsnittet för samtliga regioner sammanfaller med det av staten avsatta statsbidraget.

Behovsmodellen beräknas i kronor per invånare. Statsbidraget som 2020 preliminärt uppgår till 31 694,7 miljoner kronor motsvarar 3 076 kronor per invånare.

Förändring i behovsmodellen 2020 jämfört med 2019

Förändringarna för de enskilda regionerna mellan två år kan förklaras av två faktorer:

- Förändrat bidrag från staten till sektorn.
- Förändrad struktur (utfallet i kronor per invånare i relation till genomsnittet).

För 2020 förklarar den högre statsbidragsnivån den allra största delen av förändringen.

Tabell 3. Förändring behovsmodell för enskilda regioner 2020 jämfört med 2019

Kronor per invånare

Region	2020	2019	diff	Region	2020	2019	diff
Stockholm	2 918	2 758	161	Värmland	3 251	3 070	181
Uppsala	2 967	2 809	158	Örebro	3 129	2 963	165
Sörmland	3 242	3 068	174	Västmanland	3 219	3 048	171
Östergötland	3 103	2 938	165	Dalarna	3 250	3 070	179
Jönköping	3 077	2 917	160	Gävleborg	3 269	3 086	183
Kronoberg	3 048	2 891	157	Västernorrland	3 283	3 101	181
Kalmar	3 295	3 110	186	Jämtland	3 168	3 002	166
Blekinge	3 231	3 055	176	Västerbotten	3 073	2 908	165
Skåne	3 057	2 894	163	Norrbotten	3 276	3 097	179
Halland	3 132	2 959	173	Gotland	3 339	3 144	195
V:a Götaland	3 048	2 882	166				
Totalt	3 076	2 910	166				

Den solidariska finansieringen

För att en sjukdom ska omfattas av den solidariska finansieringen måste tre kriterier vara uppfyllda. Det måste föreligga en mycket ojämn fördelning av patienter mellan regionerna med en viss sjukdom som kräver läkemedelsbehandling och att behandlingen är kostsam och innebär betydande kostnader för den enskilda regionen jämfört med andra regioner.

De tre sjukdomar som omfattas av den solidariska finansiering 2020 är de samma som tidigare år. Beräkningen inkluderar alltså Gauchers sjukdom trots negativa förmånsbeslut.

- Gauchers
- Blödarsjuka
- HIV

Kostnaden för de läkemedel som behandlar dessa sjukdomar minskade med cirka 13 procent mellan bidragsåren 2019 och 2020¹.

Ersättningstrappa

Den samlade kostnaden för de solidariska läkemedlen som ligger till grund för beräkningen av ersättningen 2020 uppgick till 1 434 miljoner kronor, vilket är en minskning jämfört med 2019. En nedre gräns definieras för hur stor summan av läkemedelskostnaderna för de beslutade sjukdomarna måste vara för att en region ska kunna ta del av den solidariska finansieringen. Över denna gräns utgår det ett relativt stort bidrag för regioner med höga kostnader.

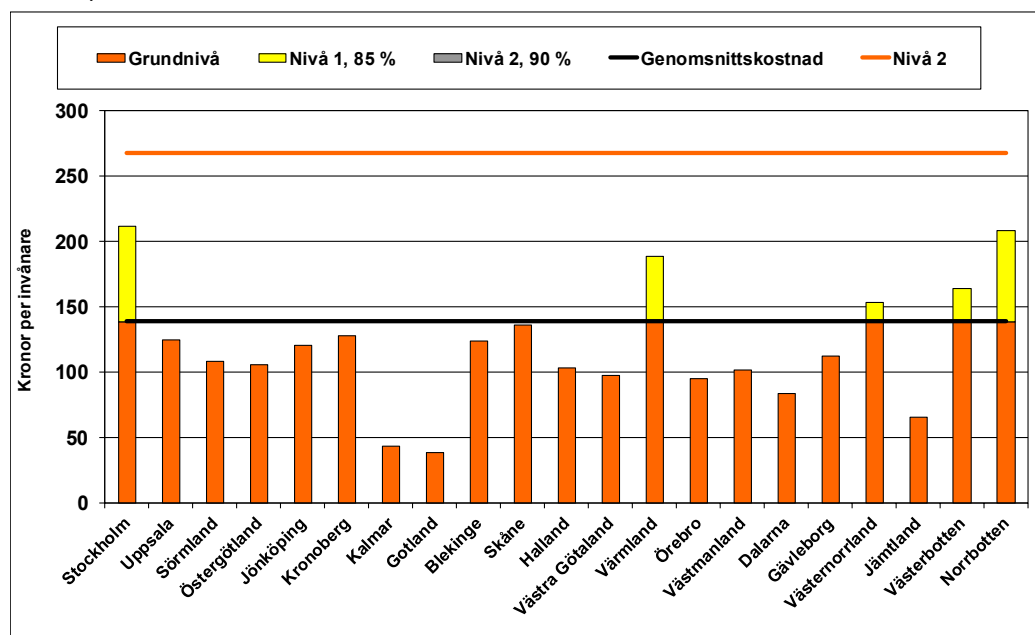
- Kostnader upp till genomsnittet, 139 kronor per invånare, ger inget bidrag.
- Kostnader mellan genomsnittet på 139 och 267 kronor per invånare ger 85 procent i bidrag (nivå 1).
- Kostnader över 267 kronor per invånare ger 90 procent i bidrag (nivå 2).

Genomsnittskostnaden (139) är lägre jämfört med förra året (161) och nivån på det övre trappsteget (267) har anpassats till en lägre genomsnittlig kostnad.

För bidragsåret 2020 är det fem regioner som redovisar kostnader (oktober 2018 till och med september 2019) över genomsnittet och därmed kvalificerar sig för ersättning. Finansieringen sker genom ett avdrag för samtliga regioner med 18 kronor per invånare. Ingen region kvalificerar sig för ersättning i nivå 2, se figur 1.

Figur 1. Kostnader för solidariskt finansierade läkemedel för bidragsåret 2020

Kronor per invånare

¹ Kostnaderna för den solidariska finansieringen omfattar de kostnader som regionerna har för läkemedel under perioden den 1 oktober till och med den 30 september året före bidragsåret. Vi har även justerat kostnaderna för eventuella återbärningar.

Förändring jämfört med föregående år

Förändringar för den enskilda regionen kan förklaras av följande tre faktorer:

- Förändrade kostnader för den egna regionen för de aktuella läkemedlen (vilket påverkar merkostnad och ersättning).
- Förändrad total kostnad för samtliga regioner för de aktuella läkemedlen (första steget i ersättningstrappan).
- Förändrad finansiering.

Tabell 4. Utfall i modellen för solidarisk finansiering 2020

Kronor per invånare

	Utfall		Beräkning					Finansiering	Netto
	2019	2020	Merkostnad Nivå 1	Merkostnad Nivå 2	Ersättning Nivå 1 (85%)	Ersättning Nivå 2 (90%)			
Stockholm	247	211	72	0	62	0	-18	44	
Uppsala	130	124	0	0	0	0	-18	-18	
Sörmland	127	108	0	0	0	0	-18	-18	
Östergötland	133	106	0	0	0	0	-18	-18	
Jönköping	174	121	0	0	0	0	-18	-18	
Kronoberg	143	128	0	0	0	0	-18	-18	
Kalmar	48	43	0	0	0	0	-18	-18	
Gotland	46	39	0	0	0	0	-18	-18	
Blekinge	163	124	0	0	0	0	-18	-18	
Skåne	152	136	0	0	0	0	-18	-18	
Halland	121	103	0	0	0	0	-18	-18	
V:a Götaland	121	98	0	0	0	0	-18	-18	
Värmland	206	189	50	0	42	0	-18	25	
Örebro	96	95	0	0	0	0	-18	-18	
Västmanland	146	102	0	0	0	0	-18	-18	
Dalarna	88	84	0	0	0	0	-18	-18	
Gävleborg	123	113	0	0	0	0	-18	-18	
Västernorrland	171	153	14	0	12	0	-18	-5	
Jämtland	66	66	0	0	0	0	-18	-18	
Västerbotten	159	164	25	0	21	0	-18	4	
Norrbotten	219	208	69	0	59	0	-18	41	
Riket	161	139	21	0	18	0,0	-18	0	

Sammanställning av utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2020

Ett samlat utfall av behovsmodellen och den solidariska finansieringen redovisas i tabell 5.

Tabell 5. Sammanställning statsbidrag för läkemedelsförmånen samt resultatet av den solidariska finansieringen 2020

Region	Befolkning 31.8.2019	Statsbidrag enl. behovs- modell, kr/inv	Solidariska läkemedel, kr/inv	Statsbidrag, kr/inv	Statsbidrag, kronor
Stockholm	2 368 200	2 918	44	2 962	7 015 572 998
Uppsala	381 535	2 967	-18	2 950	1 125 351 665
Sörmland	296 978	3 242	-18	3 224	957 554 310
Östergötland	464 364	3 103	-18	3 085	1 432 693 173
Jönköping	363 072	3 077	-18	3 060	1 110 954 565
Kronoberg	200 882	3 048	-18	3 030	608 684 609
Kalmar	245 289	3 295	-18	3 278	803 948 437
Blekinge	159 908	3 231	-18	3 214	513 922 113
Skåne	1 373 298	3 057	-18	3 039	4 174 124 230
Halland	332 548	3 132	-18	3 114	1 035 588 720
Västra Götaland	1 722 087	3 048	-18	3 030	5 218 470 821
Värmland	282 358	3 251	25	3 276	924 912 869
Örebro	304 169	3 129	-18	3 111	946 253 635
Västmanland	275 498	3 219	-18	3 201	881 957 936
Dalarna	287 924	3 250	-18	3 232	930 582 855
Gävleborg	287 353	3 269	-18	3 251	934 238 033
Västernorrland	245 658	3 283	-5	3 277	805 066 593
Jämtland	130 763	3 168	-18	3 150	411 923 048
Västerbotten	271 069	3 073	4	3 077	834 039 762
Norrbottn	250 488	3 276	41	3 318	831 047 505
Gotland	59 543	3 339	-18	3 322	197 794 576
Totalt	10 302 984	3 076	0,0	3 076	31 694 682 453

Reglering av återbäring till följd av avtal

Staten och regionerna delar på utfallet av den återbäring som gemensamt framtagna avtal inom ramen för TLV:s arbete resulterar i. Detta gäller för läkemedel som omfattas av denna överenskommelse, dvs. förmånsläkemedel och vissa läkemedel förskrivna enligt smittskyddslagen. Under 2020 ska 60 procent av återbäringen tillfalla regionerna och 40 procent tillfalla staten.

För att fördela återbäringen mellan stat och region kommer utbetalningen av bidrag för läkemedelsförmånerna m.m. till respektive region att justeras ner med motsvarande statens andel av besparingsbeloppet. TLV kommer att göra en prognos i december 2020. Baserat på prognosen är avsikten att justering av bidraget för läkemedelsförmånerna ska ske i utbetalningen i februari månad nästkom-

mande år. Efter en slutavstämning i mars månad avseende återbäringen föregående helår är avsikten att eventuella ytterligare justeringar av beloppet ska ske senast i den utbetalning som sker i maj.

Frågor med anledning av detta EkonomiNytt besvaras av Jonas Eriksson, tfn 08-452 78 79 och kan även nås via e-post: jonas.eriksson@skr.se.

Frågor om bokföring besvaras av Robert Heed, tfn 08-452 71 41 och kan även nås via e-post: robert.heed@skr.se

SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER

Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Jonas Eriksson